

DESCRIBIU EL TIPUS DE FONT (imatge o text)

Autor+data+lloc Quan? On? Qui? "El 1r document va ser realitzat per (...)en(...).El 2n document va ser realitzat per(...) a (...) "

El tipus de font SEGONS EL SEU ORIGEN:

- **Primàries** perquè no es recolzen en altres i **directes** perquè han estat elaborades pels protagonistes, participants o testimonis dels fets. En tots dos casos són contemporànies als fets que narren. Són **fonts històriques**.
- **Secundàries** perquè han sigut elaborades a partir de fonts primàries i **indirectes** perquè els autors no van participar en els fets i la informació l'obtenen investigant fonts directes. Es van elaborar posteriorment als fets que narren. Quan les realitzen **historiadors** són **fonts historiogràfics**.
- En alguns casos, una mateixa font pot ser secundària respecte a un fet i primària respecte a un altre.

"En una font de tipus primari perquè no es basa en altres fonts i és obra de protagonista/testimoni dels fets." "És una font de tipus secundària perquè no és contemporània als fets que tracta i es basa en altres fonts"

El tipus de font SEGONS EL SEU DESTINATARI

Públic quan està pensat per a què **qualsevol** pugui accedir al contingut o **privat** quan el seu destinatari és **una o poques persones** "El document és una font de caràcter públic perquè va dirigida a tots els ciutadans/de caràcter privat perquè va dirigida a una persona.

El tipus de font segons la NATURALES

La imatge

- **segons el seu continent o format** pot ser: una **fotografia**, una **obra pictòrica** (quadre), un **cartell**, i **dibuix en diari o revista, etc.**
- **segons el seu estil** pot ser: abstracta, figurativa, realista, idealista, rígida, esquemàtica, expressiva, freda
- **segons la seua tècnica** d'elaboració: oli, aquarel·la, dibuix, collage, disseny per ordinador, etc.
- **segons la gamma cromàtica** llum i ombres: colors càlids o freds, colors harmònics o enfrontats, llums i ombres
- **segons la composició**: oberta, tancada, simètrica, en diagonal, densa (horror vacui) o simple.

La naturalesa d'un text segons diverses categories. El mateix document es pot enquadrar en diverses a l'hora:

- En forma **jurídica** o històric jurídic quan és un document legal realitzat per una autoritat de l'Estat que sol estar estructurat en articles i que va destinats als ciutadans o súbdits. **Important**, un text que parli sobre constitucions o lleis **NO** és un text jurídic, si parla de lleis, pot ser de tipus judicial o d'una altra temàtica segons el tema que tracte. Tipus:
 - **Constitució**. Llei suprema elaborada pels representants del poble a la què s'han d'acomodar la resta de lleis.
 - **Carta atorgada** o estatut real. Llei suprema elaborada per persones assignades per un monarca com a mostra de la seua generositat amb els seus súbdits.
 - **Llei**. Normes establides per les autoritats (govern o parlament). Les normes de rang inferior són **reglaments**
 - Les constitucions i lleis es poden considerar també documents **legislatius**.
 - **Decret**. Reflecteix una ordre d'una autoritat política.
 - **D'acord**. Tractat entre un Estat i l'Església Catòlica.
 - **Ban**. Avís públic d'un ajuntament
 - **Ordre**. Mandat donat per una autoritat militar.
 - **Document administratiu**. Aquell elaborat per funcionaris públics en relació amb un particular o per particulars per remetre'l a l'administració pública.
 - Altres...
- **Històric-circumstancial** perquè el document forma part del succés o del procés històric que s'està tractant. Tipus de documents que solen ser d'aquest tipus (però no sempre):
 - En forma de **discurs** perquè es realitza per a un auditori o públic determinat i que apareix sol aparèixer transcrit en un diari o en un llibre.
 - En forma de **manifest** perquè és una proclamació pública per informar sobre alguna cosa o reunir suports pot aparèixer transcrit en un diari o en un llibre.
 - En forma de **declaració** a la premsa.
 - En forma de **carta de caràcter oficial** perquè ha estat realitzada per les autoritats o els protagonistes per informar el poble.
 - Altres...
- **Històric-literari** perquè són reflexions sobre els fets on la subjectivitat és important. Tipus de documents que solen ser d'aquest tipus (però no sempre):
 - De naturalesa **testimonial** en comptar una experiència personal en una **biografia**, una **carta privada**, i **diari** quan es narren vivències i impressions personals ordenades cronològicament.
 - De naturalesa **informativa** perquè és un **article periodístic**: una **notícia**, i **article d'opinió**, una **crònica** (una relació de fets ordenats cronològicament) **carta oberta** (article periodístic d'opinió plantejat com a carta però orientat a tot el públic).
 - En forma **literària de ficció** perquè prima la subjectivitat i utilitza registres de poesia, novel·la, conte, etc.
 - En forma de **assaig literari de no ficció** perquè són investigacions i reflexions més o menys rigoroses plasmades en un llibre.
 - En forma de **informe o memòria** perquè s'informa del resultat d'una investigació
 - Altres...

El document es pot considerar (...) perquè (...) . El document 2 es pot considerar de tipus (...) ja que (...).

El document 1 es pot considerar històric circumstancial perquè forma part del procés històric perquè és un manifest. Un manifest és una proclamació pública per informar sobre alguna cosa o reunir suports.

La naturalesa d'un document segons la temàtica De què tracta?

La **temàtica** o el **tema** es refereix a allò sobre què tracta el document, és un enunciat sense verb. En canvi la **idea principal** d'un text o el significat d'una imatge es refereix a allò representa o diu. No cal confondre la idea principal amb la temàtica, la idea principal respon què diu? la temàtica respon a de quin tema parla? En alguns casos, el tema i la idea principal poden coincidir, però en la majoria dels casos no. De la mateixa manera, no cal confondre el significat d'una imatge amb la seva temàtica. Per exemple, el quadre dels afusellaments del 3 de maig representa els afusellats per l'exèrcit francès el 3 de maig, la temàtica és militar, bèl·lica o fins i tot social. Tipus de temes o temàtiques:

- De temàtica o naturalesa **econòmica** perquè tracta sobre la producció o distribució de béns i serveis.
- De temàtica o naturalesa **política** perquè tracta el repartiment de poder entre institucions, organització territorial, forma d'accés a les institucions.
- De temàtica o naturalesa **socials** perquè tracta sobre els grups socials: les diferències, la relació entre ells, les associacions, la forma de vida. etc.
- De temàtica o naturalesa **cultural** perquè tracta sobre les creences, valors, ideologia, tradicions, art.
- De temàtica o naturalesa **religiosa** perquè tracta sobre elements sobrenaturals.
- De temàtica o naturalesa **moral o ètica**(concepció del bé i del mal, forma correcta de comportar-se)
- De temàtica o naturalesa **ideològica** (conjunt d'idees relacionades que formen un sistema i que es fan servir per defensar o criticar elements polítics, econòmics o socials)
- De temàtica o naturalesa **judicial** (si parla sobre la justícia)
- Altres: de temàtica o naturalesa **administrativa**(cens, estadística, patró, etc.) de temàtica o naturalesa **científic**, de temàtica **filosòfic**, etc

La idea principal Què diu?

- Si és un text llegeix-lo amb atenció i atenent la divisió a **paràgrafs** i subratlla les idees clau. Si el text és extens i té diversos paràgrafs cal citar idees secundàries. En teoria, cada paràgraf té una idea diferenciada, es tracta de veure com es relacionen aquestes idees per veure quina és la més important. De la mateixa manera, una imatge sol tenir elements específics que tenen el seu propi significat. Cal descriure'ls un per un.
- Després cerca la **relació** entre les idees clau de cada paràgraf per establir les idees **principals** i **secundàries**. La idea principal i el significat de la imatge s'expressa amb una o més **frases amb verbs**. No cal copiar textualment, es pot **parafrasejar**, és a dir, resumir amb altres paraules.
- Recordeu que la idea principal cal intentar compondre-la usant la informació que apareix al text. Si aportem informació que no apareix al text estem barrejant el context, que es pot posar a l'apartat següent.

"La idea principal del text/la imatge representa (...). A més apareixen altres idees secundàries/altres elements. En una primera part del text (el primer paràgraf) es diu (...)/ A la imatge apareix un (...) que representa

CONTEXT HISTÒRIC NACIONAL

Anem descendint en el marc temporal del més general al més particular: **període extens** (crisi de l'Antic Règim entre Carles IV i Ferran VII, construcció de l'Estat liberal des de les regències fins al Sexenni o Restauració) **regnat**, etapa dins aquest regnat, govern, etc. El context s'emmarca en una successió temporal. Entre quins successos se situen els fets a què fa referència el text o la imatge?

- **Les causes** dels fets de què parla, en qualsevol de les quatre categories principals: economia, societat, política i cultura. Fets que antecedeixen i que guarden relació. Per què ho diu? "**la intenció de l'autor va ser...**" Les intencions de l'autor poden ser:
 - Decretar o legislar sobre algun aspecte (lleis, decrets, reglaments, etc.)
 - Donar suport, elogiar o funció propagandística (manifest, manifest, proclama, imatges exalçadores, etc.)
 - Criticar (article d'opinió, discurs, imatge irònica, imatge burlesca, imatge denigradora, etc.)
 - Altres: commemorar, ensenyar (didàctica, historiat amb escenes) divertir (humorística), plaer (nus) enaltir lo diví (religiosa), funerària (estela) pintura de gènere o costumista (vida quotidiana).
- Es compta el **resultat, èxit o fracàs** que va tenir l'autor del text o la imatge a l'hora d'aconseguir allò que pretenia.
- Les **conseqüències** dels fets de què es tracta, en qualsevol de les quatre categories principals: economia, societat, política i cultura. Fets posteriors que tenen relació. Què va passar després? "**va tenir com a conseqüència (...)**"

El text o la imatge s'ha de citar quan es comenta ---- (el que es veu al text..., el que es veu a la imatge...)

IMPORTANT. Cal evitar estendre's massa en el context. En el context únicament se citen els esdeveniments més importants però no s'expliquen, sense detallar-los.

CONTEXT HISTÒRIC INTERNACIONAL

Es comenta que aquests successos són semblants als que estan passant en aquell moment en altres països i se'n cita algun exemple. Si són diferents, anteriors o posteriors, aquest ordre s'aclareix.

Descripció del context: tècnica de l'embut

